

RESPONS AKADEMI

KARIN TILLBERG

Doktor i Gamla testamentets exegetik
karin.tillberg@svenskakyrkan.se

Kunskapen kring Bibeln har alltid tagit sig olika uttryck beroende på vilken generation som tolkar den. Mediet genom vilken de bibliska berättelserna traderats har skiftat, till och med innan texterna kanoniserades: flera av Bibelns berättelser tros ha berättats muntligt och sedan funnits kvar i folkminnet innan de skrivits ner. När texten finns i den form som sedan kanoniserar börjar dess receptionshistoria. I receptionen ligger också forskningen kring hur bibeltexten hörs och läses. Där ryms antikens skriftlärda som läser i en bokrulle, medeltida teologer som sitter med en kodex, kyrkobesökare som hör bibelberättelserna på latin utan att förstå och tonåringen som läser ”Bible verse of the day” på *Twitter*. Att texterna når läsare och åhörare som inte tar in hela kontexten är lika gammalt som berättelserna. Det vetenskapliga studiet av Bibeln behöver ta in den kunskapen som del av den kontextuella förståelsen. Precis som att exegeter analyserar de historiska och sociala kontexterna för att förstå tillkomst-historia behövs de sociala kontexterna för att förstå receptionen. Så görs också, till exempel i de bibelanalyser som präglas av olika politiska rörelser, såsom feministisk bibeltolkning eller postkolonial.

Allt detta ryms i det som flera av författarna i det senaste numret av *HYBRID* diskuterar som texternas då och vårt nu. När erfarenhet är med i tolkningen av bibeltexten behöver det inte stå i vägen för exegetisk kunskap utan de båda kan fördjupa varandra. Tillsammans kan de bidra till

att vi förstår textens olika lager. Vårt nu kan handla om att det är våra erfarenheter som styr tolkningen, något som bland annat Greger Andersson diskuterar i sin text. Texternas då kan handla om de olika historiska och sociala kontexterna som fanns runt texterna när de skapades. Kunskapen om dessa kontexter bidrar till hur vi tolkar texterna. Davage beskriver i sin artikel hur sådan kunskap kan liknas vid en språkkompetens. I sin diskussion kring pidginisering och kreolisering tar han fasta på vad som sker med innehållet – i detta fall kunskapen om Gamla testamentet – när språkkunskapen försvinner mer och mer. När Hebreiska bibeln diskuteras i akademiska sammanhang kan det ibland beskrivas med visst vemod – tänk hur det var förr, då kunde alla sin bibel! Samtidigt är Bibeln en så stor del av vår kultur att den kunskapen på många sätt finns kvar ändå, men den tar sig andra uttryck. Att läsa enstaka bibelverser på sociala medier kan bidra till pidginisering, men det kan också förstås som ännu ett uttryck för en generations sätt att läsa Bibeln, i kontinuitet med tidigare generationer.

I detta kan det behövas guidning, och där behöver bibelvetaren dela med sig av sin kunskap i utbildningen av predikanter så att de kan berika bibeltolkningen för sina församlingsbor. Predikanten i sin tur behöver klä sina erfarenheter i ord på ett exegetiskt hederligt sätt, det vill säga, bibelvetenskapen behöver inte vara något nödvändigt ont under utbildningen utan blir istället det som öppnar texterna på många plan där man får möjlighet att välja.